This question paper contains **3** printed pages]

Your Roll No. ....

5915

B.A. (PROGRAMME)/II **E**

PUNJABI DISCIPLINE—Paper II

(Compulsory)

(Admissions of 2004/2006 and after in respect of the students of regular colleges/NCWEB.)

Time : 3 *Hours* *Maximum Marks* : 75

(Write your Roll No. on the top immediately on receipt of this question paper.)

Note : The maximum marks printed on the question paper are applicable for the students of the regular colleges (Cat. 'A'). These marks will, however, be scaled up proportionately in respect of the students of NCWEB at the time of posting of awards for compilation of result.

ਨੋਟ:- ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਬੰਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ-ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

(i) "ਬੂਹੇ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦਾਗ਼ ਰਹਿਣ ਦੇ
ਬਦਨਾਮ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਸੁਰਾਗ ਰਹਿਣ ਦੇ
ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਦਾ ਕਸੂਰ ਲਭਣਾ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਝੇ ਚਿਰਾਗ਼ ਰਹਿਣ ਦੇ
ਕਿਥੇ ਜਾਏਂਗਾ?ਦਿਸ਼ਾਂਵਾ ਸਭ ਲਹੂ-ਰੱਤੀਆਂ
ਕਾਹਨੂੰ ਬਾਲਦੇ ਬਨੇਰਿਆਂ ਤੇ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ"

(ii) "ਆਖੀਂ : ਪ੍ਰੇਮ ਇਹ ਪਿਛਾਂ ਨਹੀਂ ਮੁੜਨ ਜੋਗਾ
ਬੇੜੇ ਸਿਦਕ ਦੇ ਠਿਲ੍ਹਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਵੇ ।
ਏਨ੍ਹਾਂ ਨਵ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮਾਸ ਨਹੀਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ
ਜਦ ਤਕ ਚੰਨ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਲਹਿਣਗੇ ਵੇ ।"

(iii) "ਬਦਲ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਇਹ,ਕੋਈ
ਇੱਕ ਭਯੰਕਰ ਕਾਰਾ
ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਜੋ ਗੜਬੜ ਜਾਣੇ
ਉਸ ਦੁਨੀਆ ਦਾ
ਕੌਣ ਕਰੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ?"

ਜਾਂ

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ :

(i) "ਕਾਵਿ-ਰੰਗ ਸੁੰਦਰਤਾ" –ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ

(ii) "ਇਕ ਰਾਤ ਰਹਿ ਜਾਵੇ" –ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਫ਼ੀਰ

(iii) "ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਕਾ" –ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ

(iv) "ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ" –ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ 15

2. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ ਨਾਟਕ "ਕੱਲ,ਅੱਜ ਤੇ ਭਲ੍ਹਕ"ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮਾਜਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕੀ ਰੂਪ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ?ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ ।

ਜਾਂ

"ਕੱਲ,ਅੱਜ ਤੇ ਭਲ੍ਹਕ" ਨਾਟਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ? 15

3. ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ,ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਦੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਓ ।

ਜਾਂ

ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪੁਲਸ-ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਦੀ ਗਸ਼ਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ । 10

4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

(i) ਕਾਰਕੀ ਰੂਪ ਕਿੰਨ੍ਹੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਓ ।

(ii) ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਨੇਮ ਲਿਖੋ ।

(iii) ਵਾਕ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?ਇਹ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?ਨਾਮ ਲਿਖੋ । 10

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

(i) " ਸੁਰਘੀ ਜੀਉੜੇ" ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਨੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਝਾਂਕੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ?

(ii) "ਅੰਨਦਾਤਾ" ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਕਵੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(iii) ਨਾਟਕ "ਕੱਲ,ਅੱਜ ਤੇ ਭਲ੍ਹਕ" ਦੀ ਅੰਤਲੀ ਸਥਿਤੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ?

(iv) ਨਾਟਕ 'ਕੱਲ,ਅੱਜ ਤੇ ਭਲ੍ਹਕ' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਮੋ ਦੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ ?

(v) ਨਾਟਕ 'ਕੱਲ,ਅੱਜ ਤੇ ਭਲ੍ਹਕ' ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 15

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੋ ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਦਿਓ :

ਫੁੱਲਕਾਰੀ ਪੰਜਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਭੋਇੰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਖਰੀ ਲੋਕ ਕਲਾ ਹੈ,ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬਣਾ ਦੇ ਮੁੜ੍ਹਕੇ ਦੀ ਮਹਿਕ ਹੀ ਨਹੀਂ,ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਤੇ ਰੰਗੀਲੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਛਾਪ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਸੂਈ ਤੇ ਧਾਗਿਆਂ ਨਾਲ ਕਲਾ ਦੀ ਇਕ ਅਲੌਕਿਕ ਦੁਨੀਆ ਰਚ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫੁੱਲਕਾਰੀ ਕਢਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੀਂਵੀਆਂ ਜੁੜ ਕੇ ਬੈਠਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਤਰੋਪੇ ਭਰਦੀਆਂ,ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਗੀਤ ਛੋਹੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਵਰ ਲਹਿਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੂਟੇ ਤੇ ਵੇਲਾਂ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਸਜੀਵ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਫੁੱਲਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈਆਂ ਹਨ.

ਫੁੱਲਕਾਰੀ ਮੇਰੀ ਰੇਸ਼ਮੀ ਰੰਗ ਢੁਕਾਏ ਠੀਕ,
ਛੇਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵਨੇ,ਮੈਂ ਰਸਤੇ ਰਹੀ ਉਲੀਕ। 10